

Παραδείγματα Απελευθέρωσης της Ταχυδρομικής Αγοράς - Η μέχρι τώρα εμπειρία

Της Αναστασίας Τσάλτα, Ειδικής Επιστήμονος της ΕΕΤΤ

Οι αγορές των ταχυδρομικών υπηρεσιών στην Ευρώπη έχουν υποστεί δραματικές αλλαγές κατά το πρόσφατο παρελθόν, εξέλιξη που απορρέει από την πρόοδο της τεχνολογίας και το σταδιακό και βαθμιαίο άνοιγμα των εν λόγω αγορών στον ανταγωνισμό.

Με τη νέα Οδηγία (2008/6/ΕΚ) η τελική προθεσμία για την πλήρη απελευθέρωση της ταχυδρομικής αγοράς ορίζεται η 31^η Δεκεμβρίου 2010, με δυνατότητα παράτασης δύο χρόνων για τα κράτη μέλη, της Ελλάδας και του Λουξεμβούργου.

Παρόλα αυτά, οι σημαντικότερες ίσως, από άποψη όγκων και εσόδων, αγορές Ταχυδρομικών Υπηρεσιών της Ευρώπης, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία έχουν ήδη προχωρήσει στην απελευθέρωση των αγορών τους νωρίτερα των προβλέψεων της οδηγίας, ενώ η Ολλανδία έχει προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό. Αξίζει κανείς να εξετάσει τα παραδείγματα αυτά και τα μέχρι τώρα συμπεράσματα και αποτελέσματα.

Ηνωμένο Βασίλειο:

Η Αγορά:

Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι η μεγαλύτερη σε όρους διακινούμενου όγκου απελευθερωμένη ταχυδρομική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει ήδη προχωρήσει σε πλήρες άνοιγμα της αγοράς από την 1-1-2006.

Η παροχή Καθολικής Υπηρεσίας έχει ανατεθεί στη Royal Mail. Ο αριθμός των αδειοδοτημένων επιχειρήσεων από την Postcomm, την Εθνική Ρυθμιστική Αρχή της χώρας, ανέρχεται σε 18. Είναι εντυπωσιακό πως μόνο το 1% των φάσεων διακίνησης των ταχυδρομικών αντικειμένων (από την παραλαβή μέχρι το στάδιο της τελικής επίδοσής της) λειτουργεί υπό καθεστώς πλήρους ανταγωνισμού καθώς πολλές από τις επιχειρήσεις επιλέγουν να συλλέγουν μαζί με την αλληλογραφία, να την ταξινομούν και στη συνέχεια να συνάπτουν συνεργασία με την Royal Mail για την τελική επίδοση της στον παραλήπτη.

Η Royal Mail ως Φορέας Παροχής Καθολικής Υπηρεσίας (ΦΠΚΥ) είναι η μόνη επιχείρηση που κατέχει ένα ευρύ δίκτυο διανομής, το οποίο μπορεί να παρέχει - σε συμφέρουσες τιμές στον καταναλωτή - υπηρεσίες διανομής. Επισημαίνεται ότι η φάση της διανομής συνεισφέρει πάνω από 50% στο κόστος παροχής της ταχυδρομικής υπηρεσίας.

Είναι γεγονός πως η ταχεία ανάπτυξη της πληροφορικής και της τεχνολογίας επικοινωνιών αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα συγκίνησης της ταχυδρομικής αγοράς που στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου αγγίζει το 2,3%, σε όρους όγκου με παράλληλη πτώση των αντίστοιχων εσόδων.

Επίπτωση της Απελευθέρωσης στον ΦΠΚΥ:

Η πτώση που παρατηρήθηκε στην αγορά του επιστολικού ταχυδρομείου οδήγησε την Royal Mail σε ζημιές για πρώτη φορά το 2006-07 και η ίδια εικόνα εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί για τη χρήση του 2008. Η μέχρι σήμερα κρατικής ιδιοκτησίας Royal Mail δεν έχει αναπτύξει επαρκώς τις δραστηριότητες της σε χώρες εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου ενώ παράλληλα άργησε (2007-2012) να υλοποιήσει προγράμματα ανασχεδιασμού και αυτοματισμού των διαδικασιών της. Παρόλα αυτά όμως, πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν πως ακόμα δεν υπάρχει ουσιαστικός ανταγωνισμός για τις υπηρεσίες που προσφέρει η Royal Mail αναφορικά με την παροχή ταχυδρομικής υπηρεσίας (collection to delivery) καθώς το 99% των διακινούμενων ταχυδρομικών αντικειμένων μέσα στο Ηνωμένο Βασίλειο επιδίδονται από εργαζομένους της Royal Mail. Από την άλλη πλευρά, η Royal Mail εκτιμά πως είναι λιγότερο αποτε-

λεσματική από τους ανταγωνιστές της εξαιτίας των περιορισμών άντλησης κεφαλαίων από την αγορά, λόγω του δημόσιου χαρακτήρα της. Συνεπώς, δεν διαθέτει την αντίστοιχη ευελιξία με τους ανταγωνιστές της αναφορικά με τις επενδύσεις που πραγματοποιούν για εκσυγχρονισμό της τεχνολογίας και των υποδομών τους.

Νομοθετικό Περιβάλλον:

Τα κυριότερα εμπόδια εισόδου στην ταχυδρομική αγορά είναι:

- Το αυξημένο κόστος ανάπτυξης και συντήρησης ενός εθνικού δικτύου διανομής.
- Το ότι η Royal Mail έχει πάρει απαλλαγή από το ΦΠΑ, γεγονός που στρεβλώνει τον ανταγωνισμό καθώς οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις υποχρεούνται να χρεώνουν τους πελάτες τους με 17,5% ΦΠΑ. Επισημαίνεται ότι η Royal Mail ισχυρίζεται πως το πλεονέκτημα αυτό έναντι των ανταγωνιστών είναι μικρό καθώς το 40% της πελατειακής βάσης της αποτελούν εταιρείες που είναι απαλλαγμένες από το ΦΠΑ.
- Οι οικονομίες κλίμακας που διαθέτει η Royal Mail, οι οποίες της επιτρέπουν να επιμερίζει τα μεγάλα κόστη με τους μεγάλους διακινούμενους όγκους.
- Η αβεβαιότητα για την προοπτική ανάπτυξης της αγοράς σε ένα δυναμικά μεταβαλλόμενο περιβάλλον, γεγονός που δυσκολεύει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις να εκτιμήσουν τις αποδόσεις των επενδύσεών τους.

Επιπλέον, για τη διατήρηση της βιωσιμότητας του περιφερειακού ταχυδρομικού δικτύου υπάρχει μεγάλη πίεση για έλεγχο των τιμών. Αυτός ο έλεγχος τιμών αφορά στην παρο-

χή καθολικής υπηρεσίας η οποία ενισχύεται με επιπρόσθετη κρατική επιχορήγηση της τάξης των 150 εκ. λιρών ετησίως.

Κοινωνικό Περιβάλλον:

Το βασικό ημερομίσθιο των ταχυδρομικών υπαλλήλων στο Ηνωμένο Βασίλειο βαίνει συρρικνούμενο μετά το άνοιγμα της αγοράς για τις ιδιωτικές ταχυδρομικές επιχειρήσεις. Αντιθέτως όμως, για την Royal Mail είναι 25% πιο αυξημένο λόγω των προγενέστερων συμβάσεων εργασίας. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την εστίαση του ανταγωνισμού στη μάχη των τιμών, έχει οδηγήσει σε μαραθώνιες συζητήσεις για τις κοινωνικές επιπτώσεις στην ταχυδρομική αγορά εργασίας και την εισαγωγή του εν λόγω θέματος στην Ευρωπαϊκή Οδηγία.

Γερμανία:

Η Αγορά:

Η Γερμανία που αποτελεί μια από τις σημαντικότερες ταχυδρομικές αγορές της Ευρώπης, έχει προχωρήσει σε πλήρες άνοιγμα της αγοράς από την 1-1-2008, ενώ η γεωγραφική της θέση τη καθιστά ελκυστική για τους παγκόσμιους παίκτες της ταχυδρομικής αγοράς.

Ο αριθμός των εκτός του ΦΠΚΥ αδειοδοτημένων παρόχων στην Γερμανία, οι οποίοι κατέχουν μόνο το 10% του μεριδίου της αγοράς φτάνει τους 900, με αρκετούς από αυτούς να συγχωνεύονται για να αντιμετωπίσουν την

PIN Group και την TNT (ΦΠΚΥ της Ολλανδίας) που αποτελούν τους βασικότερους εναλλακτικούς παρόχους στη Γερμανική αγορά.

Η ταχυδρομική αγορά στη Γερμανία από το 2002 παρουσιάζει ετήσια πτώση των τιμών κατά 5% με παράλληλη αύξηση των διακινούμενων όγκων κατά 1,3%.

Επίπτωση της Απελευθέρωσης στον ΦΠΚΥ:

Την παροχή της Καθολικής Υπηρεσίας έχει αναλάβει η κατά το 50% ιδιωτικοποιημένη Deutsche Post, η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση στην ευρωπαϊκή ταχυδρομική αγορά, διαθέτοντας εκσυγχρονισμένο δίκτυο διανομής και νέα αυτοματοποιημένα κέντρα διαλογής. Ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 η Deutsche Post έχει ξεκινήσει τις προσπάθειες βελτιστοποίησης των διαδικασιών της με αποτέλεσμα να αποτελεί σήμερα έναν από τους μεγαλύτερους παίκτες στην ευρωπαϊκή ταχυδρομική αγορά.

Νομοθετικό Περιβάλλον:

Η Γερμανία έχει θεσμοθετήσει ένα πλουραλιστικό καθεστώς αδειοδότησης, προσφέροντας 10 διαφορετικά ήδη αδειών στους υποψήφιους ταχυδρομικούς παρόχους, δίνοντας τη δυνατότητα εισόδου στην αγορά κάτω των 50γρ. που αποτελούσε τον αποκλειστικό τομέα του Γερμανικού ΦΠΚΥ (Deutsche Post) πριν από το 2008 που ξεκίνησε η απελευθέρωση.

Οι τρέχουσες νομοθετικές ρυθμίσεις στρέφονται σε προσεγγίσεις που θα οδηγήσουν σε μείωση των ταχυδρομικών καταστημάτων και προσαρμογή της καθολικής υπηρεσίας στις εξατομικευμένες ανάγκες των καταναλωτών. Έναν επίσης σημαντικό νομοθετικό παράγοντα διαμόρφωσης της αγοράς συνιστά το μέτρο της απαλλαγής της Deutsche Post από το ΦΠΑ για τις περισσότερες ταχυδρομικές υπηρεσίες, γεγονός που αποδίδει πλεονέκτημα στην Deutsche Post έναντι των ανταγωνιστών της.

Κοινωνικό Περιβάλλον:

Η Γερμανική κυβέρνηση αποφάσισε την εισαγωγή κατώτατου μισθού € 9,8/ώρα για τους ταχυδρομικούς υπαλλήλους, ενώ ο μέσος όρος κατώτατου μισθού των εναλλακτικών παρόχων διαμορφώνεται στα € 7,5. Η ρύθμιση αυτή έχει ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων στην αγορά από τους ανταγωνιστικούς παρόχους, οι οποίοι θεωρούν ότι με τον τρόπο αυτό η Γερμανική κυβέρνηση μεροληπτεί υπέρ της Deutsche Post, καθιστώντας δύσκολη τη βιωσιμότητα των ιδιωτικών επιχειρήσεων και απειλώντας την απελευθέρωση της αγοράς.

Ως απάντηση στο μέτρο αυτό, το οποίο θεωρείται ότι θα υπονομεύσει την κερδοφόρα λειτουργία των ανταγωνιστών ενισχύοντας αντίθετα, την ήδη, δεσπόζουσα θέση της Deutsche Post, η PIN Group και η TNT απέσυραν τις προγραμματισμένες επενδύσεις που σχεδίαζαν, ενώ ταυτόχρονα η PIN Group ανακοίνωσε ότι θα προ-

► χωρήσει σε περικοπή 1.000 θέσεων εργασίας εκ συνόλου 9.000 εντός της Γερμανικής επικράτειας. Η επίπτωση του μέτρου αυτού έχει ήδη οδηγήσει, σύμφωνα με στοιχεία της ρυθμιστικής αρχής της Γερμανίας, σε απώλεια 5.050 θέσεων εργασίας.

Ολλανδία:

Η Ολλανδία αποτελεί επίσης, μια από τις μεγαλύτερες ταχυδρομικές αγορές της Ευρώπης, όπου μόνο ο ΦΠΚΥ (TNT Post) τέλει υπό καθεστώς αδειοδότησης. Όλοι οι υπόλοιποι πάροχοι δεν απαιτείται να διαθέτουν άδεια ή έγκριση από τη ρυθμιστική αρχή. Ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε την απελευθέρωση της ταχυδρομικής αγοράς τον Ιανουάριο του 2008, η οποία όμως αναβλήθηκε επί αόριστον ύστερα από συζητήσεις για τις συνθήκες εργασίας, την εισαγωγή του κατώτατου μισθού στη Γερμανία και την ανάγκη αποσαφήνισης των συνθηκών ένταξης στην αγορά.

Η Αγορά:

Παρά την έλλειψη ενός συστήματος αδειοδότησης, το 14% της αγοράς, κυρίως στην κατηγορία του διαφημιστικού ταχυδρομείου, λειτουργεί υπό καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού, με κύριους ανταγωνιστές στην κατηγορία του χαμηλού κόστους τις Sandd και Selekt Mail. Γενικά, η ταχυδρομική αγορά της Ολλανδίας

χαρακτηρίζεται από τη σταθερότητα των διακινούμενων όγκων και από χαμηλές τιμές καθώς από το 1994 λειτουργούν πολλές ιδιωτικές επιχειρήσεις με αναδιαρθρωμένα δίκτυα και νέα αυτοματοποιημένα κέντρα διαλογής.

Οι Ολλανδικές επιχειρήσεις αποτελούν τους σημαντικότερους διεθνείς παίκτες στην αγορά των ταχυδρομικών υπηρεσιών, με σημαντική δραστηριότητα στις αγορές της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, του Λουξεμβούργου και της Ιταλίας.

Κοινωνικό Περιβάλλον:

Η Ολλανδική κυβέρνηση δεν έχει αποφασίσει την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς, προβληματιζόμενη από το παράδειγμα της Γερμανίας, καθώς η εισαγωγή του κατώτατου μισθού και οι επακόλουθες μειώσεις των 7.000 θέσεων που ανακοίνωσε η TNT Post αναμένεται να προκαλέσουν σημαντικές κοινωνικές επιπτώσεις.

Πρόβλεψη Αμοιβαιότητας - Οδηγία (2008/6/ΕΚ)

Επιπλέον παρατηρούμε ότι, λόγω της πρόβλεψης αμοιβαιότητας στην 3^η Κοινοτική Οδηγία (2008/6/ΕΚ), διαμορφώνονται και διαφορετικά γεωγραφικά όρια δραστηριοποίησης των μεγάλων ταχυδρομικών παικτών της Ευρώπης.

Σύμφωνα λοιπόν με την πρόβλεψη αμοιβαιότητας, επιτρέπεται στα κράτη μέλη που έχουν ανοίξει πλήρως τις αγορές τους να απαγορεύουν τη λειτουργία εντός της επικράτειας τους σε εταιρίες οι οποίες διατηρούν το μονοπώλιο στις χώρες τους.

Ός εκ τούτου, η Ολλανδία έχει αναβάλει επ' αόριστον την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς της, θεωρώντας ότι δεν υπάρχει υγιές ανταγωνιστικό περιβάλλον στις ήδη απελευθερωμένες αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας. Στη Γερμανία η Deutsche Post υπέβαλε υπόμνημα διαμαρτυρίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με σκοπό να εμποδίσει τη λειτουργία της Ολλανδικής TNT Post στην Γερμανία για όσο διάστημα αυτή διατηρεί το μονοπώλιο στην Ολλανδία.

Καταλήγοντας, θα μπορούσαμε να πούμε πως, ενώ η απελευθέρωση της αγοράς έχει λειτουργήσει γενικά προς όφελος του καταναλωτή όσον αφορά στις τιμές, στην ποιότητα και στην καινοτομία των παρεχόμενων υπηρεσιών, διαμορφώνονται διαφορετικά μοντέλα στην πορεία απελευθέρωσης των ταχυδρομικών αγορών σε ότι αφορά στο καθεστώς αδειοδότησης, στη δυνατότητα εισόδου στην αγορά, στα επιχειρησιακά μοντέλα ανάπτυξης των εκάστοτε ΦΠΚΥ και στην εφαρμοζόμενη τιμολογιακή πολιτική.

EETT

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Λ. Κηφισίας 60, 151 25 Μαρούσι, Τηλ.: 210 615 1000, Fax: 210 610 5049

Αίτηση Εγγραφής στον κατάλογο αποδεκτών του «Επικοινωνίες εν τάξει»

Εάν επιθυμείτε να λαμβάνετε δωρεάν το Ενημερωτικό Δελτίο της EETT, παρακαλούμε να αποστείлите είτε την ακόλουθη αίτηση συμπληρωμένη στο fax: 210 610 5049 είτε ηλεκτρονικό μήνυμα με τα ίδια δεδομένα στη διεύθυνση newsletter@eett.gr

ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ

ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

(Συμπληρώστε το ονοματεπώνυμό σας και μόνο τα στοιχεία που αλλάζουν)

Επώνυμο: Όνομα:

Εταιρεία: Αντικείμενο Εταιρείας:

Θέση στην Εταιρεία:

Διεύθυνση:

ΤΚ:..... Περιοχή:

Τηλ.:..... Fax:

e-mail:

